

Дегтяренко Анастасія Андріївна
Студентка н.гр. 204_СПД ННІ права та психології НАВС

Науковий керівник:
Тарасенко Володимир Петрович
кандидат фізико-математичних наук,
доцент кафедри інформаційних технологій ННІ права та психології НАВС

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В МІНІСТЕРСТВІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

У ХХІ столітті інформаційні технології стали невід'ємною частиною функціонування майже всіх галузей суспільного життя, зокрема системи охорони здоров'я. Застосування ІТ дозволяє підвищити ефективність управління ресурсами, забезпечити швидкий доступ до медичних даних, покращити взаємодію між медичними працівниками та пацієнтами, а також забезпечити прозорість у діяльності органів охорони здоров'я. В Україні цей процес має особливу актуальність у контексті загальної трансформації медичної сфери, зокрема завдяки роботі Міністерства охорони здоров'я України (МОЗ) та впровадженню електронної системи охорони здоров'я (ЕСОЗ). Однією з найважливіших реформ, пов'язаних з цифровізацією охорони здоров'я, є створення та впровадження електронної системи охорони здоров'я (ЕСОЗ), яка є основою цифрової трансформації в цій сфері. ЕСОЗ забезпечує централізований облік медичних послуг, електронний документообіг, а також збереження персональних медичних записів пацієнтів у безпечному цифровому середовищі. Ця система дозволяє лікарям реєструвати пацієнтів, створювати електронні медичні записи, призначати лікування, виписувати електронні рецепти, а також направляти пацієнтів на діагностику чи до інших спеціалістів. Ключовим компонентом цієї системи є платформа eHealth — спільний проєкт Міністерства охорони здоров'я України, Національної служби здоров'я України (НСЗУ) та міжнародних донорських організацій. Платформа виконує функцію обміну даними між лікарями, закладами охорони здоров'я, аптеками та НСЗУ. Пацієнти можуть скористатися перевагами електронного обліку, наприклад — перевірити інформацію про надані медичні послуги, отримати електронний рецепт або COVID-сертифікат.

Особливу роль у цифровізації охорони здоров'я відіграє НСЗУ. Вона забезпечує укладення електронних договорів із закладами охорони здоров'я, контролює якість та обсяг наданих послуг, адмініструє виплати за Програмою медичних гарантій. За допомогою аналітичних інструментів, які базуються на ІТ-рішеннях, НСЗУ має змогу оперативно аналізувати ефективність системи, виявляти зловживання та покращувати розподіл фінансування. Одним із найуспішніших прикладів цифровізації стало впровадження електронного рецепта, який забезпечив автоматизацію призначення, обліку та відпуску лікарських засобів. Це стало основою для реалізації програми «Доступні ліки», в межах якої пацієнти з хронічними захворюваннями можуть отримати необхідні препарати безкоштовно або зі знижкою. Електронна форма рецепта мінімізує можливість зловживань, а також дозволяє МОЗ та НСЗУ здійснювати контроль за розподілом медикаментів у масштабах усієї країни. У період пандемії COVID-19 ІТ-рішення стали критично важливими для забезпечення оперативної реакції держави. МОЗ реалізувало цифрові інструменти для моніторингу кількості захворювань, ведення реєстрів вакцинованих, формування цифрових COVID-сертифікатів, які згодом стали частиною міжнародної системи сертифікації ЄС. Була створена також система онлайн-запису на вакцинацію через платформу «Дія», що значно спростило доступ населення до медичних послуг у кризовий період. Ще одним важливим напрямом є розвиток телемедицини — сучасного підходу до надання медичних послуг на відстані. Це особливо актуально для сільських регіонів та віддалених населених пунктів, де обмежений доступ до вузькопрофільних спеціалістів. МОЗ заохочує розвиток телемедичних платформ, які дозволяють проводити дистанційні консультації, обмінюватися результатами обстежень та контролювати стан здоров'я пацієнтів за допомогою мобільних додатків чи спеціального обладнання.

Також МОЗ активно працює над впровадженням реєстрів медичних даних, серед яких: реєстр медичних працівників, реєстр пацієнтів, реєстр вакцин та щеплень, реєстр медичних закладів тощо. Наявність цих реєстрів дає змогу забезпечити ефективне управління системою охорони здоров'я, планування державних програм, а також формування стратегій профілактики і лікування хвороб на підставі статистично достовірних даних. Значну увагу приділено відкритим даним, які МОЗ публікує на порталі data.gov.ua. До таких даних належать інформація про ліцензовані заклади охорони здоров'я, статистика захворювань, фінансові показники, державні закупівлі тощо. Це сприяє прозорості, боротьбі з корупцією, покращенню контролю громадськості та підвищенню довіри населення до органів влади. Однак процес цифровізації супроводжується й низкою викликів.

Одним із основних є проблема цифрової грамотності як серед медичного персоналу, так і серед пацієнтів, особливо у старшому віці. Частина лікарів не має достатньої кваліфікації для роботи з електронними системами, а пацієнти іноді не розуміють, як скористатися тими чи іншими цифровими послугами. Крім того, інфраструктура деяких лікарень, особливо в сільській місцевості, застаріла та потребує оновлення — починаючи від комп'ютерної техніки до стабільного інтернет-зв'язку. Не менш важливою є проблема захисту персональних даних. МОЗ, відповідно до законодавства України та європейських стандартів, зобов'язане забезпечити конфіденційність та безпеку інформації, що зберігається в цифрових системах. Для цього впроваджуються засоби шифрування, системи авторизації, цифрові підписи та постійний моніторинг ІТ-систем на предмет уразливостей.

Отже, використання інформаційних технологій у системі охорони здоров'я України є необхідною умовою для її ефективного функціонування та подальшого розвитку. МОЗ України послідовно реалізує політику цифровізації, що охоплює широкий спектр заходів — від створення електронних реєстрів до запуску телемедичних сервісів та впровадження електронного документообігу. Ці зусилля спрямовані на підвищення якості медичних послуг, зручності для пацієнтів та ефективності управління ресурсами галузі. У майбутньому, за належної підтримки з боку держави та міжнародних партнерів, цифрові технології можуть стати основою нової, сучасної та пацієнт-орієнтованої системи охорони здоров'я в Україні.

Список використаних джерел:

1. Міністерство охорони здоров'я України. Офіційний сайт — <https://moz.gov.ua>.
2. Національна служба здоров'я України. Офіційний сайт — <https://nszu.gov.ua>.
3. Платформа eHealth — <https://ehealth.gov.ua>
4. Закон України «Про основи законодавства України про охорону здоров'я»
5. Закон України «Про захист персональних даних» №2297-VI від 01.06.2010.
6. Постанова КМУ №411 від 25 квітня 2018 року «Про реалізацію пілотного проекту щодо впровадження електронного рецепта».